

เตลิวิชั่น

ฉบับที่ 23,341 วันอาทิตย์ที่ 8 กันยายน พ.ศ. 2556 หน้า 4

แม้ว่าในปัจจุบันเทคโนโลยีการรักษาและการตรวจคัดกรองโรคมะเร็งจะพัฒนาขึ้นมากจนแพทย์

สามารถตรวจพบมะเร็งหลายชนิดได้ตั้งแต่ในระยะเริ่มต้นและรักษาจนหายขาดได้ แต่จากการเก็บข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขในช่วงหลายปีที่ผ่านมากลับพบว่า โรคมะเร็ง ยังคงมีอัตราการคร่าชีวิตคนไทยสูงเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งยังมีแนวโน้มของอุบัติการณ์ผู้ป่วยรายใหม่เพิ่มจำนวนขึ้นทุกปี

ผศ.พญ.สุนันทา ศรีสุบัตติ-พลอยส่องแสง แพทย์รังสีรักษา โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ ได้กล่าวว่า “ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือ เรายังไม่ทราบสาเหตุทุกอย่างของการเกิดโรคมะเร็ง ทำให้ไม่มีวิธีป้องกันที่ร้อยเปอร์เซ็นต์ หรือมะเร็งบางชนิดจะไม่แสดงอาการในระยะเริ่มต้น ผู้ป่วยจึงได้รับการตรวจพบในขณะที่เซลล์มะเร็งได้ลุกลามไปยังบริเวณอื่นแล้ว การรักษาที่ทำได้ยากขึ้น ดังนั้นวิธีการป้องกันโรคมะเร็งที่ดีที่สุดคือ การตรวจคัดกรองโรคมะเร็งชนิดต่าง ๆ ตามวาระเมื่อมีอายุ 40 ปีขึ้นไป

ด้วยเทคนิคและเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่พัฒนาจนพ้นจากข้อจำกัดของวิธีการเดิม ๆ ทำให้ผลการรักษาโรคมะเร็งทุกวันนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และผู้ป่วยได้รับผลเสียจากอาการข้างเคียงน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความใส่ใจในคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยทั้งในระหว่างการรักษาและหลังการรักษา ได้กลายเป็นสิ่งที่แพทย์ให้ความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ผู้ป่วยจึงได้รับความเจ็บปวดทรมานจากการรักษาน้อยลง และ

สามารถใช้ชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ผศ.พญ.สุนันทา อธิบายเพิ่มเติมว่า ทุกวันนี้เรามี 3 วิธีการหลักในการรักษาโรคมะเร็ง หนึ่งในนั้นคือการผ่าตัด ซึ่งถือเป็นวิธีที่ดีที่สุดถ้ามะเร็งเป็นในระยะเริ่มต้น โดยในกรณีที่ผ่าตัดไม่ได้

ผศ.พญ.สุนันทา ศรีสุบัตติ-พลอยส่องแสง

หรือผ่าตัดแล้วไม่สามารถนำก้อนมะเร็งออกได้ทั้งหมด แพทย์จึงจะมองถึงวิธีการอื่น ๆ ต่อไป

วิธีที่สอง คือการฉายรังสี ซึ่งทำได้ทั้งการฉายรังสีเพียงอย่างเดียวหรือฉายร่วมกับการผ่าตัด ขึ้นอยู่กับระยะของโรคขณะที่ตรวจพบ ส่วนวิธีที่สาม คือการทำเคมีบำบัด ซึ่งโดยมากจะใช้ร่วมกับการรักษาวิธีอื่นเพื่อป้องกันการแพร่กระจาย ในกรณีที่การผ่าตัดเพียงอย่างเดียวอาจนำเซลล์มะเร็งออกไม่ได้ทั้งหมด

ในส่วนของเทคโนโลยีการรักษาโรคมะเร็ง แพทย์ผู้ชำนาญด้านรังสีรักษาได้กล่าวถึงพัฒนาการใหม่ของ

นวัตกรรมใหม่เครื่องฉายรังสี 'VMAT'

คัดกรอง 'มะเร็ง' แม่นยำเพิ่มคุณภาพการรักษา

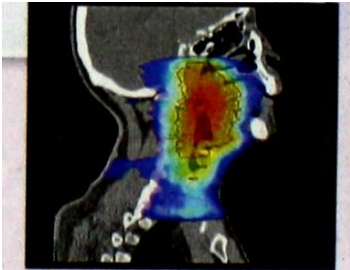
เครื่องฉายแสง ซึ่งได้เข้ามาทำให้การฉายแสงให้ผู้ป่วยโรคมะเร็งเป็นไปอย่างเที่ยงตรงแม่นยำมากขึ้น ด้วย เทคโนโลยี VMAT (Volumetric Modulated Arc Therapy) ที่กำหนดปริมาณรังสีครอบคลุมก้อนมะเร็งได้ทั่วถึง ลดผลข้างเคียงที่อาจเกิดจากการฉายรังสีถูกอวัยวะใกล้เคียง ด้วยการป้อนข้อมูลและควบคุมการทำงานผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะทำได้ผลการรักษาที่ดียิ่งขึ้น

“เมื่อก่อนนี้เครื่องฉายแสงที่ใช้กันยังเป็นแค่ระบบสองมิติที่เราต้องคอยปรับร่างกายของผู้ป่วยให้ได้องศาเดียวกับเครื่องฉาย หลายครั้งเราต้องจับ

ผู้ป่วยพลิกตัวเพื่อให้ได้ปริมาณรังสีครอบคลุมทุกส่วนในอัตราที่กำหนดไว้ จนมาถึงเทคโนโลยี IMRT ที่สามารถปรับปริมาณรังสีให้สัมพันธ์กับรูปทรงขนาด และความหนาหรือความบางที่ไม่เท่ากันของก้อนมะเร็งก้อนหนึ่งได้ แต่ IMRT ก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของทิศทางารหมุนของตัวเครื่อง

ส่วนการฉายแสงด้วย VMAT เครื่องฉายจะหมุนได้ทุกทิศทางรอบตัวของผู้ป่วย และด้วยระบบภาพนำวิถีแบบสามมิติ จึงแม่นยำในการกำหนดพื้นที่ที่ต้องการฉายได้ตามต้องการพร้อมเพียงปรับระดับซึ่งควบคุมโดยระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถปรับ

ภาพจากการวางแผนการรักษา มะเร็งต่อมท่อน้ำดี

องศาของเครื่องฉายแสงและเตียงของผู้ป่วย ให้ตำแหน่งของก้อนมะเร็งอยู่ในภายในบริเวณที่ถูกฉายรังสี ช่วยลดระยะเวลาในการฉายรังสีแต่ละครั้งลงจากการใช้เครื่อง IMRT ที่ผู้ป่วยต้องนอนฉายรังสีแต่ละครั้งราว 15-30 นาที ให้เหลือแค่ครั้งละ 3-5 นาทีเท่านั้น ซึ่งการที่ผู้ป่วยอยู่บนเตียงสั้นลงจะเป็นการลดความเสี่ยงจากคามผิดปกติเนื่องจากการขยับตัวของผู้ป่วยซึ่งทำให้อวัยวะต่าง ๆ เปลี่ยนตำแหน่งไป อันเป็นสาเหตุสำคัญของ

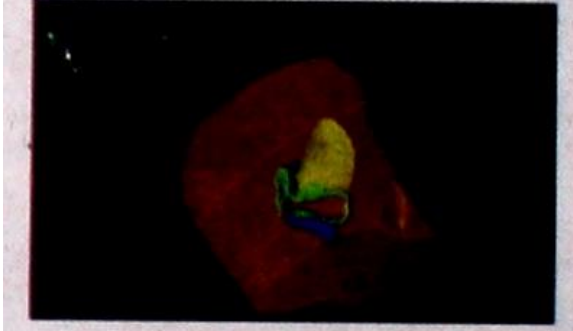
การเกิดผลข้างเคียงต่อบริเวณใกล้เคียงได้

อย่างไรก็ตาม นอกจากเทคโนโลยีในการรักษาแล้ว สิ่งสำคัญที่สุดในการรักษาโรคมะเร็งให้เกิดผลดีและมอบคุณภาพชีวิตที่ดีกลับคืนสู่ผู้ป่วยได้คือบุคลากรแต่ละฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการรักษา โดยการรักษามะเร็งจำเป็นต้องกำหนดแผนการอย่างเป็นขั้นตอนให้เหมาะสมกับผู้ป่วยเฉพาะราย ตั้งแต่การสอบถามอาการเบื้องต้น การเอกซเรย์วินิจฉัยผลตรวจ รวมถึงการให้

คำแนะนำกับผู้ป่วยแต่ละรายอย่างละเอียด ด้วยทีมแพทย์ผู้ชำนาญเฉพาะทางหลากหลายสาขา ไปจนถึงศัลยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญมะเร็งต่างชนิด อายุรแพทย์ผู้ดูแลการทำเคมีบำบัด รังสีแพทย์ นักฟิสิกส์และเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการฉายแสง ตลอดจนเภสัชกรพยาบาล และทีมงานทุกฝ่าย เพราะทุกขั้นตอนล้วนมีผลต่อผลการรักษาและความปลอดภัยในชีวิตของผู้ป่วย

“อย่างในขั้นตอนการฉายแสง การกำหนดตำแหน่งขึ้นอยู่กับรังสีแพทย์โดยตรง ถ้าเกิดผิดพลาด ต่อให้นักฟิสิกส์จับตุมได้ดี เจ้าหน้าที่เทคนิคฉายแสงได้ดี ผู้ป่วยไม่จับตัวเลขขณะฉายแสง แต่การรักษาก็ไม่หาย ฉะนั้นความสำคัญของทีมงานแต่ละฝ่ายจึงถือว่าเท่ากันหมด ถ้าใครคนใดคนหนึ่งทำได้ไม่ดี ผลการรักษาก็ไม่มีทางออกมาดีได้

ที่โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ ได้มีการวางระบบในศูนย์มะเร็งให้มีการรักษาร่วมกันเป็นทีมแบบสหสาขา ตั้งแต่ต้นจนจบ คือ การให้บริการรักษามะเร็งทุกชนิดเราอยู่ในบริเวณเดียวกันหมด เมื่อผู้ป่วยเข้ามา หลังจากตรวจวินิจฉัยเบื้องต้นแล้วพบว่าโรคมะเร็งก็จะตรวจดูระยะขั้นตอนของโรค และเราจะเริ่มทำการรักษาทันที และหากดูแล้วว่าต้องทำเคมีบำบัดร่วมด้วย ก็สามารถเรียกอายุรแพทย์เข้าร่วมให้คำปรึกษาได้ทันที รวมถึงในขั้นตอนอื่น ๆ ตั้งแต่ร่วมพิจารณาฟิล์มดูผลตรวจ MRI หรือ CT scan ทั้งหมดนั้นเพื่อความสะดวกต่อผู้ป่วยที่ไม่ต้องเคลื่อนย้ายไปหลายตึกหลายแผนก ดังนั้นผู้ป่วยจะใช้เวลาแค่วันวันตั้งแต่เริ่มสงสัยว่ามีอาการจนได้รับการตรวจและเริ่มต้นรักษา เพราะเวลาทุกนาทีถือว่ามีค่ามากสำหรับผู้ป่วย การได้รับบริการที่ดีและรวดเร็ว จึงถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด.

ภาพจากการวางแผนการรักษา มะเร็งต่อมลูกหมาก